



European IPR Helpdesk

Přehled základních skutečností

Obchodní využití duševního vlastnictví: Interní vývoj výrobků

Listopad 2015¹

Úvod	1
1. Počáteční myšlenka	2
2. Etapa výzkumu a vývoje	3
3. Ověřování	8
4. Obchodní využití	9
Užitečné zdroje	12

Úvod

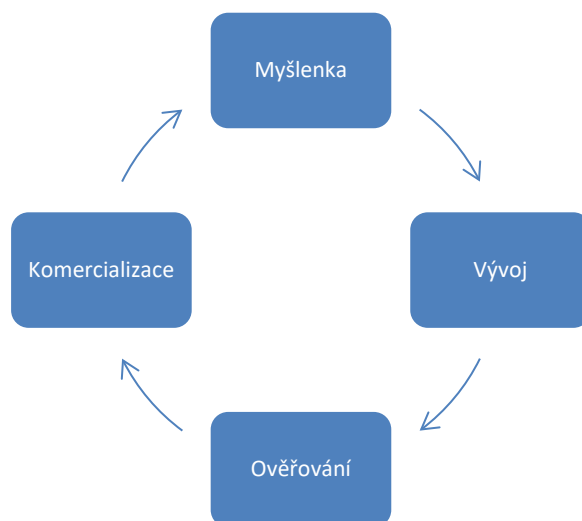
„**Obchodní využití duševního vlastnictví**“ představuje sérii přehledů základních skutečností (*Fact Sheet*), jež poskytují úvod do otázek spojených s různými formami komercializace. Tyto publikace jsou určeny hlavně pro méně obeznámenou veřejnost, u níž lze předpokládat, že se bude na využití nematných statků podílet. Obsah těchto publikací však záměrně nepokrývá danou problematiku v celé její šíři. Proto, nastane-li situace, že ve vaší organizaci bude zapotřebí rozhodnout o výběru nejvhodnějšího způsobu obchodního využití či o ošetření složitých právních otázek spojených se smluvními vztahy, velmi vám doporučujeme, abyste vyhledali profesionální poradce. Cílem našich příruček nicméně je poskytnout vám určité základní pochopení hlavních principů, a ušetřit vám tak čas i peníze.

Tento přehled základních skutečností se zabývá interních vývojem výrobků. Ať již vyvíjíte software, nebo podnikáte v oblasti módního průmyslu, nebo navrhujete a prodáváte nábytek či technologická zařízení, vytváříte přitom vždy jisté nematné statky.

V dnešní době skutečně každý podnik, dokonce i malé netechnologické firmy, mají své vlastní webové stránky a vytvářejí si své vlastní obchodní značky (*brands*).

¹ Tento přehled základních skutečností byl původně uveřejněn v srpnu 2013 a v aktualizované podobě potom vyšel v listopadu 2015.

Jiné firmy, což je případ mnoha start-up firem, vlastní pouze nehmotné statky. Interní vývoj nových výrobků ve firmách a jejich komerční využití tudíž vyžadují správný management nově vytvářeného duševního vlastnictví, a pokud je to možné, i začlenění tohoto duševního vlastnictví do nových výrobků. Cílem tohoto přehledu základních skutečností je poskytnout vám praktický výčet nejběžnějších úkolů spojených s managementem duševního vlastnictví během různých etap vývojového cyklu nových výrobků.



Obr. 1: Obecné schéma vývojového cyklu nového výrobku

1. Počáteční myšlenka

Každý nový výrobek nebo další vývoj výrobku již existujícího začíná vždy z jisté počáteční myšlenky. Již v této prvotní, koncepční etapě vývoje duševní vlastnictví sehrává podstatnou úlohu.

□ Udržte myšlenku v tajnosti

V počáteční koncepční fázi jsou nové myšlenky obvykle jedinou cenností, kterou firma vlastní. Jestli myšlenky budou obchodně využitelné a jak budou případně chráněny, není v této fázi ještě známo. Je nicméně podstatné udržet je v tajnosti, protože se předpokládá, že z nich pro podnik časem vzejde konkurenční výhoda. Po ukončení vývoje mohou být některé z těchto myšlenek skutečně chráněny, například formou patentu nebo užitého vzoru. Protože ochranu patentem či užitným vzorem lze získat pouze na nové vynálezy, představuje utajení myšlenky zásadní prvotní opatření. I když se nakonec třeba ukáže, že patentování pro daný vynález nepředstavuje tu nejlepší variantu, nebo že vynález vůbec nesplňuje kritéria patentovatelnosti, utajení vám stále umožňuje vaši myšlenku chránit.

□ Využívejte patentové databáze

Jak ukazuje řada empirických studií, velká část celosvětových technických informací, jež je obsažena v patentových databázích, není dohledatelná v žádných

jiných zdrojích². Navíc, mnohé technologie popsané v těchto databázích nebyly vůbec uvedeny na trh, nebo se již mezitím staly veřejným statkem. Analýza patentových databází tudíž představuje zásadní krok k ověření, zda daná myšlenka je skutečně nová a zda vůbec stojí za to se s ní nadále zabývat. Tím se vyvarujete znovuobjevování již jednou objeveného, ani nebudete opakovat vývoj věcí již dříve jednou vyvinutých³.

Využití IP informací při rozvoji mezinárodního podnikání

Pan Fabio Benetti je vlastníkem malé italské firmy, která působí v oblasti kovozpracujícího průmyslu. Před několika lety pan Benetti kontaktoval svoji místně příslušnou pobočku sítě Enterprise Europe Network*, aby jim předestřel svoji myšlenku nového výrobku a aby zjistil, jaké jsou možnosti uplatnit ho ve spolupráci s jiným podnikem na mezinárodním trhu. Nápad pana Benettiho vzešel z jeho každodenní praxe a pan Benetti sám se domníval, že nic podobného na trhu dosud neexistuje.

Poté, co proběhla patentová rešerše, si však pan Benetti uvědomil, že jeho nápad postrádá potřebnou novost, protože se ukázalo, že podobné technologie byly již před mnoha lety zaregistrovány ve Spojených státech. Když získal tuto informaci, pan Benetti zastavil hledání obchodního partnera a jal se svoji myšlenku dále vylepšovat.

***Přečtěte si tuto případovou studii celou v naší [knihovně](#).**

2. Etapa výzkumu a vývoje

Podle statistických dat z let 2008/2009 se v Evropské unii více jak 50 % aktivit ve výzkumu a vývoji realizovalo v soukromém sektoru. To představovalo skoro 2 % HDP celé EU. Ochrana konkurenčních výhod, které firmám jejich výzkum a vývoj přináší, představuje tudíž zásadní úkol, v němž klíčovou úlohu sehrává právě duševní vlastnictví.

□ Zachovejte utajení cenných informací

Během výzkumu a vývoje získáte nové poznatky a informace. Utajení přitom představuje jeden z podstatných způsobů, jak ochránit inovativní charakter vašich výrobků. Utajení totiž vaší firmě umožní, aby se rozhodla pro případnou patentovou ochranu nového řešení a aby výrobek odlišila od podobných konkurenčních výrobků na trhu.

² Viz např. Bregonje, M., *Patents: A unique source for scientific technical information in chemistry related industry?*, 2005.

³ Chcete-li získat bližší informace, jak provádět patentové rešerše s využitím nejvíce používané patentové databáze Espacenet, přečtěte si přehled základních skutečností vydaný IPR Helpdeskem na toto téma. Tento přehled naleznete v naší online [knihovně](#).

* Síť Enterprise Europe Network pomáhá malým firmám, aby mohly maximálně využívat výhod celoevropského trhu. Tato síť, která působí prostřednictvím místních obchodních organizací, může firmám napomáhat při jejich expanzi na zahraniční trhy, v licencování jejich technologií, nebo může napomáhat s přístupem k evropským finančním zdrojům a podpůrným programům. Zajímají-li vás další informace, podívejte se na jejich [webové stránky](#).

Zde jsou příklady některých kroků, které v této fázi můžete podniknout, abyste si vaše důvěrné informace ohránili:

- ✓ ujistěte se, že vaši zaměstnanci, výzkumníci a spolupracovníci ve firmě jsou vázáni mlčenlivostí a čas od času jim tento důležitý závazek připomínejte;
- ✓ prověřujte dokumenty, které jsou určeny k prezentaci na veřejnosti (např. technické publikace nebo různá sdělení vašim potenciálním partnerům), abyste měli jistotu, že tyto dokumenty neobsahují žádné důvěrné informace;
- ✓ s vašimi partnery a s ověřovateli vašich výrobků uzavřete dohody o mlčenlivosti. Učiňte tak rovněž i v těch případech, kdy vytváříte nové koncepce či provádíte technické ověřování s nápomocí třetí strany.

□ **Využití rešerší průmyslového vlastnictví**

Během časných fází výzkumu a vývoje nových výrobků praktikuje mnoho firem jako nejlepší praxi postup, při němž analyzují informace o duševním vlastnictví s cílem odhalit možná rizika porušení práv třetích stran. Skutečně může například nastat situace, že k dokončení vašeho vlastního výzkumu bude nezbytný patent patřící třetí straně, nebo že váš výrobek bude možné vylepšit na základě jiných chráněných informací. Včasné rozpoznání podobných situací může firmám nejen poskytnout čas k nalezení vhodného řešení, například k jednání o licenci využívat příslušná práva, nebo k úpravě vlastního výzkumu, ale také k tomu, aby se firma vyvarovala nákladných žalob pro porušování duševního vlastnictví jiných stran.

Již ve fázi, kdy se výzkumné projekty a vývoj nových výrobků teprve připravují, je vhodné uskutečnit časnou rešerši na patentovou čistotu (*Freedom to operate*, FTO)⁴. Cílem této rešerše je analyzovat, zda „výzkum, vývoj, komerční výrobu, marketing či využívání nových výrobků nebo postupů“ lze uskutečnit s „minimálním rizikem, že přitom dojde k porušení nelicencovaných práv k duševnímu vlastnictví nebo jiných práv třetích stran“⁵. Během této etapy

⁴ Krattiger A. 2007. Freedom to Operate, Public Sector Research and Product-Development Partnership: Strategies and Risk-Management Options. In: Intellectual Property Management in Health and Agricultural Innovation: A Handbook of Best Practices (eds. A Krattiger, RT Mahoney, L Nielsen, et al.). MIHR: Oxford, U. K., and PIPRA: Davis, U.S.A. Dostupné online na www.ipHandbook.org.

⁵ Kowalski SP. 2007. Freedom to Operate: The Preparations. In: Intellectual property Management in Health and Agricultural Innovation: A Handbook of Best Practices (eds. A Krattiger, RT Mahoney, L Nielsen, et al.). MIHR: Oxford, U. K., and PIPRA: Davis, U.S.A. Dostupné online na www.ipHandbook.org.

Poznámka překladatele: „*Freedom to Operate*“ (FTO) – doslova „svoboda podnikání“, nebo „míra volnosti podnikání“. V patentové literatuře zřejmě existují dvě různá pojetí tohoto pojmu. V širším smyslu se jedná o rešerši s cílem vyjasnit rizika porušení jakýchkoliv práv k duševnímu vlastnictví, jež mohou být potenciálně spojena s danou výzkumnou, vývojovou nebo komerční aktivitou. V užším smyslu se potom tento pojem vztahuje pouze k duševnímu vlastnictví chráněnému platnými patenty či zveřejněnými patentovými přihláškami, jež se týkají některého aspektu dané technologie, výrobního postupu, nebo výrobku. Související rešerše (*Freedom to Operate Search*) obvykle zahrnuje analýzu patentových nároků, platných patentů a zveřejněných patentových přihlášek třetích stran, které mají vztah k dané technologii a rovněž ocenění rizik potenciálních porušení s tím spojených práv třetích stran. V české praxi se pojem „*freedom to operate*“ obsahově částečně kryje s tzv. rešerší na patentovou čistotu.

obvykle postačuje předběžná a neformální rešerše na patentovou čistotu, jež poslouží jako základ pro následnou rešerši detailnější, před uvedením výrobku na trh⁶. K vyhotovení předběžné rešerše můžete využít bezplatných patentových databází.

Rešerše v patentových databázích přitom může také skýtat příležitost, jak najít potenciální obchodní partnery, nebo veřejně dostupné technologie, což může být užitečné pro váš vlastní výzkum, anebo můžete přitom narazit na myšlenky využitelné k vašim dalším inovacím. Současně byste neměli opomíjet, že práva k patentům jsou časově omezená (trvají obecně 20 let), že mají teritoriální povahu a že zůstávají uvedena v patentových databázích i tehdy, když jejich platnost již vypršela.

□ **Vnitřní pravidla pro uchování výzkumné a vývojové dokumentace**

Je důležité, aby se ve firmě zavedla kultura zakládání a uchovávání laboratorních deníků, v nichž budou popsány a datovány aktivity spojené s výzkumem a vývojem. Tyto záznamy mohou představovat cenný zdroj informací i pro vašeho patentového zástupce, aby určil původce vynálezu a aby patřičně formuloval patentovou přihlášku.

□ **Zakládání partnerství**

Během výzkumu a vývoje vyvstává v podnicích často potřeba technických, finančních a lidských zdrojů, jež jsou k rozvoji těchto aktivit nezbytné, ale podnik sám jimi současně nedisponuje. To bývá hlavně případ malých a středních podniků. Proto, aby se ušetřily náklady i čas, může být životně důležité zahájit spolupráci s akademickými organizacemi i s dalšími firmami. V jiných případech může vyvstat nutnost získat od jiné firmy nebo akademické organizace licenci k technologii potřebné pro další interní vývoj.

⁶ Chcete-li se podívat, co příprava rešerše na patentovou čistotu obnáší, podívejte se na podrobnosti v publikaci uvedené ve vysvětlivce č. 4.

Spolupráce university a MSP vyústila v nový radarový odražeč pro záchrané čluny

Německá firma Peters+Bey GmbH, zaměřená na loďařské služby, požádala universitu v Cáchách, aby ověřila, jestli odražeč radarových paprsků, který v současnosti firma používá, splňuje technické parametry definované novým evropským nařízením. Výsledky šetření ukázaly, že radarový odražeč novému standartu vskutku neodpovídá a universita následně vyvinula technologické řešení tohoto problému.

Firma Peters+Bey GmbH měla o toto nové řešení velký zájem a proto uzavřela s universitou v Cáchách dohodu o důvěrnosti, s cílem ochránit novost souvisejícího duševního vlastnictví a umožnit tím patentování daného řešení. Prototyp nového radarového odražeče byl úspěšně sestaven a ověřen. Následně universita v Cáchách a firma Peters+Bey GmbH dojednali licenční smlouvu, která firmě umožní, aby nový radarový odražeč využívala.

Přečtěte si tuto případovou studii celou v našem Bulletinu č. 9, který je k dispozici v naší on-line [knihovně](#).

V každém případě je zcela zásadní dojednat si a uzavřít příslušné smlouvy ještě před zahájením podobných spoluprací. Přitom, abyste se vyvarovali budoucích nástrah, musí být do těchto smluv promítnuta i pravidla ochrany duševního vlastnictví a zachování důvěrnosti⁷.

Typické smlouvy

DOHODY O DŮVĚRNOSTI

Během vyjednávání o partnerství nezapomínejte na nutnost udržovat vaše cenné informace v tajnosti. Jako první krok, uzavřete nejprve dohodu o důvěrnosti.

LICENČNÍ SMLOUVY

Licenční smlouva určuje podmínky, za nichž můžete využívat duševní vlastnictví nebo technologii, jež patří jiné firmě nebo výzkumné organizaci (poskytovateli licence).

DOHODA O SPOLUPRÁCI

Pomocí této dohody si ošetříte svá práva a povinnosti spojená s řešením výzkumných a vývojových projektů a práva ke vzešlým výsledkům, včetně jakýchkoliv práv k duševnímu vlastnictví.

☐ Ochrana duševního vlastnictví

Kroky směrem k ochraně vašich nehmotných statků jsou nutné nejen z hlediska správné manažerské praxe, ale také proto, že vám současně umožní, abyste vy sami měli z těchto statků plný užitek. S ochranou duševního vlastnictví se totiž pojí vznik monopolu. Což znamená, že pro některé typy práv k duševnímu vlastnictví, jako jsou třeba patenty nebo užité vzory, je zapotřebí nejprve přistoupit k jejich registraci.

Navíc, je potřeba mít také na zřeteli, že vyvíjený výrobek bude nejspíše potřeba chránit několika různými typy práv k duševnímu vlastnictví. Navíc, bývá časté i to, že různými typy práv k duševnímu vlastnictví lze chránit i jeden a tentýž typ nehmotného statku. Musíte si tedy zvolit tu nejvhodnější ochrannou strategii.

⁷ V online [knihovně](#) European IPR Helpdesku najdete další informace a modelové příklady těchto dohod.

Vynálezy, například, mohou být chráněny prostřednictvím patentů a užitných vzorů, nebo i tím, že je budete držet v tajnosti.

Měli byste se tedy poradit s profesionálním odborníkem na duševní vlastnictví, jaká by pro vás mohla být nejvhodnější registrační strategie, v závislosti na charakteru vašeho výrobku, vašem business plánu a finančních možnostech.

Patenty a užité vzory:

- ✓ Dříve než vyplníte patentovou přihlášku, je zcela zásadní uskutečnit nejprve patentovou rešerši, abyste si ověřili, jaký je v dané oblasti současný stav techniky a přesvědčili se, že váš vynález je skutečně nový. Za tímto účelem můžete prohledat patentové databáze, jež obsahují celosvětové technické informace. Měli byste si také prostudovat vědecké publikace a další relevantní informační zdroje.
- ✓ Důležitým prvkem patentové přihlášky je také uvedení jmen vynálezců. Z tohoto důvodu je žádoucí posoudit vklad každého výzkumníka při vzniku daného vynálezu⁸ a při přípravě přihlášky s nimi úzce spolupracovat.

Důvěrné obchodní informace

- ✓ Jakákoliv informace může být pokládána za důvěrnou. Příkladem takovýchto informací mohou být technické výkresy a schémata vytvořená během výzkumu a vývoje, stejně jako informace obsažené v laboratorních záznamech. Jiným příkladem důvěrné obchodní informace mohou být i vynálezy, jež nesplňují kritéria patentovatelnosti, nebo je sama firma pokládá za lépe ochranné utajováním (např. když se vynález netýká výrobku samotného, ale jeho způsobu výroby).
- ✓ Sama důvěrná informace ještě nezakládá vlastnická práva k ní, jako je tomu v případě patentů nebo užitných vzorů. Platí ale obecné pravidlo, že důvěrná informace je chráněna závazkem důvěrnosti (*obligation of confidence*) a její případné zcizení je považováno za nekalou obchodní praxi.
- ✓ Závazek důvěrnosti vzniká tehdy, když si strany mezi sebou dohodou stvrdí, že budou tyto skutečnosti držet v tajnosti. Tento závazek může mít např. formu prohlášení o důvěrnosti (*non-disclosure agreement*), nebo formu textové pasáže o důvěrnosti (*confidentiality clauses*), která může být součástí nějaké jiné smlouvy (např. zaměstnanecké smlouvy).
- ✓ Firmy by měly používat své vnitřní ochranné postupy, aby si udržely své obchodní informace v tajnosti. Patrně nejpodstatnějším prvkem každého takového ochranného programu je bezpečné uložení citlivých informací na místech, k nimž je přístup povolen jen na základě autorizace, například v archivech, sejfech, nebo v jiných vhodných uzamykatelných prostorách.

⁸ Chcete-li si udělat představu, co znamená být původcem vynálezu, podívejte se laskavě do přehledu základních skutečností „Inventorship, Authorship and Ownership“, který naleznete v naší online [knihovně](#).

K chráněným informacím by přitom měl mít přístup pouze ten personál, který tyto informace opravdu potřebuje. Elektronicky ukládané informace by měly být chráněny technologickými způsoby.

Průmyslové vzory:

- ✓ Mnoho nových výrobků a nově vyvíjených technologií se vyznačuje novými estetickými prvky. Uvažte proto, jestli by nebylo příhodné ochránit vzhled vašich výrobků prostřednictvím průmyslového vzoru. Příklady výrobků, jejichž designové rysy lze průmyslovým vzorem chránit, představují, mimo jiné, módní výrobky, nábytek, obaly, software, nebo technologická zařízení.
- ✓ V Evropské unii lze design průmyslových výrobků chránit i bez registrace. Neregistrované designy společenství, pokud je design nový a vyznačuje se individuálním charakterem, skýtají ochranu po dobu tří let, aniž by bylo zapotřebí utrácet za registraci. V mnoha oborech, např. v módním průmyslu, je tato krátká doba, po níž monopol na daný design trvá, však většinou dostatečná. Souvisí to s tím, že trh se rychle mění.
- ✓ Registrované průmyslové vzory (designy) poskytují nicméně delší dobu ochrany (obecně 25 let) a lze je snadněji chránit proti narušitelům, protože máte v ruce důkaz o vlastnictví designu. Měli byste proto pouvažovat o tom, jakou důležitost má design pro vaše podnikání a zaregistrovat si ho k delší ochraně po dobu, která bude pro vás optimální.

3. Ověřování

Klíčovým prvkem ve vývoji nových výrobků je jejich ověřování v reálných podmínkách, pro které jsou výrobky určeny. Proto, když je hotov prototyp výrobku, měl by být ověřen. Tato ověřování často zahrnují různé zákaznické a tržní zkoušky, mohou také obsahovat ověřování výkonů daného výroku vybranými potenciálními zákazníky, nebo dokonce předběžné uvedení výrobku na trh na obchodních veletrzích, či v rámci určitých vymezených území.

□ Dohody o důvěrnosti a ochrana duševního vlastnictví

Během kontrolních zkoušek výrobků je důležité zajistit, aby ověřovatelé drželi veškeré informace o výrobku v tajnosti, stejně jako své komentáře a výsledky testů. V těchto situacích je záhodno podepsat s ověřovateli dohody o důvěrnosti, aby jimi získané cenné informace, nebo dokonce nový výrobek sám, nebyly vyzrazeny vašim konkurentům.

Nicméně, mnoho ověřovacích aktivit se odbyvá v reálných prostředích, včetně obchodních veletrhů, ve vybraných obchodech, nebo v domech ověřovatelů. V těchto situacích je proto zásadní podniknout kroky směrem k ochraně duševního vlastnictví ještě předtím, než k podobným veřejným odhalením výrobků vůbec

dojde, zejména pak tehdy, když v souvislosti s daným výrobkem uvažujete o patentové ochraně.

□ **Rešerše na patentovou čistotu** (*freedom to operate searches*)

Předtím, než bude nový výrobek uveden na trh, je důležité ujasnit si, jaká s tím mohou být spojena potenciální rizika. V tomto kontextu bývá obvyklou praxí zejména zjišťovat, jaká existují potenciální rizika porušení práv jiných stran; jinak řečeno vyjasňuje se tzv. míra volnosti podnikání (*freedom to operate*)⁵. Tato analýza je podstatná právě proto, že práva konkurence skutečně mohou vaše podnikání omezit nebo zcela zastavit.

Příslušné rešeršní služby nabízí za úplatu mnoho konzultačních a právnických firem, podobně jako některé národní úřady průmyslového vlastnictví v zemích Evropské unie⁹.

4. Obchodní využití

Na obchodní využití výrobků existuje mnoho rozdílných pohledů. Pokud mají firmy k dispozici potřebné prostředky a zdroje, mohou svůj výrobek přímo obchodně zužitkovat. Aby byly přitom firemní statky využity na nejvyšší míru, musí se uskutečnit několik kroků, jež souvisejí s duševním vlastnictvím k danému výrobku.

NEŽ UVEDETE VÝROBEK NA TRH

□ **Ochrana duševního vlastnictví**

Ochranné známky (*Trade marks*):

- ✓ Hned jak se rozhodnete, jakou značku budete chtít pro váš výrobek používat, zaregistrujte si ji na vašem národním úřadě průmyslového vlastnictví. Ochranné známky mohou poskytovat ochranu značce (*brand name*) vašeho výrobku, ale rovněž jakýmkoliv logům nebo etiketám použitým na obalech. Všechny tyto prvky byste si měli tudíž chránit.
- ✓ Zásadní je, abyste, dříve než přistoupíte k vyplňování registračního formuláře na úřadě průmyslového vlastnictví, měli již hotovu rešerši ochranných známek a ověřili si, že danou ochrannou známkou můžete volně používat. Prohlédněte internet a volně dostupné databáze registrovaných ochranných známek¹⁰.

⁹ Ověřte si na vašem úřadě průmyslového vlastnictví, zda tyto typy rešerší nabízí. Příslušné kontakty naleznete na webových stránkách sítě evropských úřadů průmyslového vlastnictví [Innovaccess](#). Poznámka překladatele: Český Úřad průmyslového vlastnictví nabízí rešerše na stav techniky a novost. Rešerše na patentovou čistotu však nenabízí a zájemce o tyto služby by se proto měl obrátit na profesionální patentové zástupce.

¹⁰ Chcete-li se dozvědět více o rešerších ochranných známek a jak se provádějí, můžete se poučit z přehledu základních skutečností „How to perform trade mark searches“, který je k dispozici v naší online [knihovně](#).

- ✓ Ochranné známky představují formou teritoriálního práva, proto je třeba si je registrovat nejenom tam, kde výrobek vyrábíte, ale také tam, kde ho prodáváte. Co nejdříve byste si proto měli rozmyslet, kam, do jakých nových oblastí chcete váš výrobek vyvážet a tam si vaši ochrannou známku rovněž zaregistrovat.
- ✓ Firmy často chtějí používat ochranné známky jako součást jejich doménových jmen. Zvolte si proto oba tyto prvky současně, abyste si zajistili, že je budete moci volně používat. Pro ujasnění věci podotýkáme, že doménová jména do práv k duševnímu vlastnictví nespádají. Jestliže máte zaregistrovanou ochrannou známku, nevytváří to pro vás ještě automaticky přednostní právo na stejnojmennou doménu.
- ✓ Potom, co registraci získáte, označte si váš výrobek adekvátním symbolem, např. ®, abyste dali najevo i ostatním, že k výrobku máte práva.

Průmyslové vzory (*Industrial designs*):

- ✓ Registrovaný průmyslový vzor společenství (*Registered Community Design*) poskytuje odkladné období (*grace period*) jednoho roku. To znamená, že od okamžiku, kdy váš design veřejně odhalíte, například na veletrhu, ukážete jej vašemu potenciálnímu obchodnímu partnerovi, nebo ho začnete obchodovat, máte dobu jednoho roku na to, abyste si podali žádost o jeho ochranu. Během tohoto odkladného období design nepozbývá novosti, čehož lze využít k ověření výrobku na trhu a k rozhodnutí, zda pro daný výrobek budete ochranu chtít.
- ✓ Uchovávejte si doklady o vývoji vašeho designu i o jeho prvním veřejném předvedení (t. j. datu a místě). To je zvláště důležité sledovat, pokud stále trvá odkladné období, či pokud se účastníte soudního sporu o práva k neregistrovanému designu.
- ✓ Označte výrobek nebo jeho obal poznámkou informující o tom, že vám přísluší práva k danému registrovanému designu.

Autorská práva (*Copyright*):

- ✓ Autorské práva nevyžadují formální registraci. Příkladem potenciálních děl chráněných autorskými právy jsou brožury nebo jiné marketingové materiály, či obsah vašich webových stránek.
- ✓ Nezapomínejte si nicméně schraňovat doklady o tom, jak dané dílo vznikalo, abyste byli schopni prokázat, že jste jeho autory, pokud by taková potřeba vznikla během soudního sporu. V některých zemích existují veřejná úložiště autorských děl, jejichž využívání sice není povinné, ale při prokazování vlastnictví děl a doby, kdy byla vytvořena, to může napomoci¹¹.

¹¹ Příkladem takových veřejných úložišť je i-DEPOT (služba provozovaná Úřadem duševního vlastnictví Beneluxu) a „*Envelope Soleau*“ (poskytovaná francouzským Úřadem duševního vlastnictví).

- ✓ Pokud nějakou část vývoje vašeho výrobku řešíte formou sub-zakázky externím zhotovitelům (outsourcingem), nespolehejte se na to, že budete vlastníky autorských práv k těmto dílům jenom proto, že si za tuto službu platíte. Právě naopak, všeobecný princip duševního vlastnictví je ten, že pokud ve smlouvě není uvedeno jinak, vlastnictví díla přísluší jeho tvůrci. Proto, využíváte-li outsourcingu, neopomeňte v příslušné smlouvě zohlednit i otázku vlastnictví k takto vytvořeným dílům.
- ✓ V publikacích a na webových stránkách vyživejte symbolu © a vysvětlujících poznámek o autorských právech, abyste dali ostatním najevo, že autorská práva k dílu patří vám.

□ **Různé způsoby obchodního využití**

Pro mnoho firem představuje jedinou cestu, jak dostat nový výrobek na trh, uzavřít různá partnerství, například formou joint venture nebo licenčních smluv¹². Je to dáno tím, že ke vstupu na trh je často zapotřebí disponovat podstatnými finančními zdroji a vyhovět různým regulačním opatřením, což pro malé firmy může představovat překážku.

Zabezpečené a ochráněné duševní vlastnictví může při vzniku podobných partnerství sehrát roli jazýčku na vahách.

□ **Zajišťování finančních zdrojů**

Několik studií ukazuje, že v rozhodování venture kapitalistů hraje zásadní roli zejména vlastnictví patentů a kvalitní management duševního vlastnictví¹³. Je tudíž důležité položit si otázku, která s tím souvisí: Jak mi moje duševní vlastnictví může usnadnit přístup k financování?

¹² Pro další informace o těchto partnerstvích se prosím podívejte do přehledu základních skutečností Evropského IPR Helpdesku, který je k dispozici v online [knihovně](#).

¹³ Kamiyama S., J. Sheehan and C. Martinez (2006), „*Valuation and Exploitation of Intellectual Property*“, OECD Science, Technology and Industry Working Papers, 2006/085, OECD Publishing.

Využití patentu k posílení růstu firmy

Regify S.A. je mezinárodní poskytovatel zabezpečené komunikace a digitální pošty. Firma vlastní portfolio tří klíčových patentů, které byly zaregistrovány v několika zemích. Firma s těmito technologiemi a s nabídkou souvisejících služeb vstoupila na vysoce konkurenční německý trh. Za tímto účelem si firma Regify S.A. zajistila financování od národních business andělů. Během prvních čtyř let, firma Regify svou technologii zdokonalila a podařilo se jí získat první klíčové zákazníky.

Na základě těchto prvních komerčních úspěchů se Regify rozhodla, že rozšíří nabídkou svých produktů i v mezinárodním měřítku. Avšak podobná zahraniční expanze vyžadovala nejen podstatné investice, ale i účinnou ochranu vlastních produktů. Firma musela také počítat s tím, že konkurence si může nárokovat vlastnictví k jejím duševním statkům. Řešení, k němuž firma Regify přistoupila, aby takovému vývoji předešla a aby snížila riziko hrozící jejímu duševnímu vlastnictví, spočívalo v tom, že si vytvořila své vlastní IP portfolio.

Ukázalo se, že práva k duševnímu vlastnictví představují jedno z hlavních kritérií, k nimž investoři přihlížejí, pokud mají finančně podpořit mezinárodní expanzi nějakého podniku.

KDYŽ JE VÝROBEK NA TRHU

□ Vymáhání práv k duševnímu vlastnictví

Práva k duševnímu vlastnictví vyžadují neustálý dohled, což je plně na jejich vlastníkově. Mezi ustálenou praxí proto patří sledování trhu (např. obchodních veletrhů), s cílem podchytit kohokoliv, kdo zachytit kopíruje nebo napodobuje váš výrobek. Mezi efektivní způsoby, jak před napodobováním výrobků odradit, patří zapojit do boje s pirátstvím a paděláním orgány celní správy. Touto cestou mohou být závadné výrobky zachyceny ještě předtím, než se dostanou na trh.

Když odhalíte plagiátory, jednejte, ale nezapomeňte se napřed poradit s vaším IP poradcem, jak nejlépe postupovat a jaká rizika s tím mohou být spojena.

Užitečné zdroje

Hledáte-li další informace k tomuto tématu, podívejte se také sem:

- *Prior Art Searches: a must for innovative SMEs*, by Paul Schwander, European Patent Office, The Hague:
http://www.wipo.int/sme/en/documents/prior_art_fulltext.html
- *Role of Intellectual Property in innovation and new product development*, by Christopher M. Kalanje, World Intellectual Property Organization:
http://www.wipo.int/sme/en/documents/ip_innovation_development_fulltext.html

BUĎTE S NÁMI V KONTAKTU

Vaše komentáře, návrhy a dotazy zasílejte laskavě na tuto adresu:

European IPR Helpdesk
c/o infeuope S.A.
62, rue Charles Martel
L-2134, Luxembourg

E-mail: service@iprhelpdesk.eu

Tel: +352 25 22 33 - 333

Fax: +352 25 22 33 - 334



©istockphoto.com/Dave White

O Evropském helpdesku pro otázky práv z duševního vlastnictví (*The European IPR Helpdesk*)

Evropský helpdesk pro otázky práv z duševního vlastnictví si klade za cíl zvyšovat povědomí současných i potenciálních nových účastníků evropských projektů v těch otázkách, jež jsou spojeny s duševním vlastnictvím a jeho ochranou. Činí tak cestou poskytování informací, přímým poradenstvím a tréninkem. V problematice duševního vlastnictví a jeho ochrany poskytuje Evropský helpdesk navíc prostřednictvím sítě Enterprise Europe Network podporu evropským malým a středním podnikům, které uzavírají smlouvy o mezinárodní spolupráci, nebo o těchto smlouvách vyjednávají. Všechny tyto služby jsou poskytovány bezplatně.

Linka první pomoci (*Helpline*): Služba linky první pomoci zodpoví vaše dotazy týkající se duševního vlastnictví do tří pracovních dnů. Kontaktujte nás laskavě prostřednictvím registračního formuláře na našich webových stránkách - www.iprhelpdesk.eu. Kontaktovat nás můžete také telefonicky nebo faxem.

Webové stránky: Na našich webových stránkách najdete množství informací a užitečných dokumentů týkajících se různých aspektů duševního vlastnictví a jeho managementu, zejména s ohledem na specifické otázky duševního vlastnictví v kontextu programů financovaných EU.

Newsletter a Bulletin: Zaregistrujte se k odběru našeho e-mailem rozesílaného Newsletteru a Bulletinu; získáte tím přístup k posledním novinkám v oblasti duševního vlastnictví a přečtete si články a případové studie z pera expertů.

Trénink: Vypracovali jsme speciální tréninkový katalog tvořený devíti různými moduly. Pokud máte zájem naplánovat si některé z našich školení, pošlete nám jednoduše e-mail na adresu training@iprhelpdesk.eu.

PRÁVNÍ POZNÁMKA (*DISCLAIMER*)

Evropský helpdesk pro otázky práv z duševního vlastnictví je financován na základě Grantové smlouvy č. 641474 z evropského programu Horizont 2020 podporujícího výzkum a inovace. Helpdesk je řízen Výkonnou agenturou Evropské komise pro malé a střední podniky (EASME), přičemž politické vedení zajišťuje Evropská komise pro vnitřní trh, průmysl a podnikání a Generální ředitelství pro malé a střední podniky.

I když tento přehled základních skutečností byl vypracován za finanční podpory EU, jeho obsah nepředstavuje oficiální názor EASME ani Evropské komise a ani by za takový neměl být považován. Ani EASME ani Evropská komise, stejně jako kterákoliv osoba jednající jejich jmény nenesou odpovědnost za způsob, kterým bude tento materiál dále využit.

Jakkoliv se Evropský Helpdesk pro otázky práv z duševního vlastnictví snaží, aby jeho služby odpovídaly nejvyššímu možnému standartu, přesto nemůže zaručit naprostou přesnost či úplnost obsahu tohoto překladu základních skutečností; konsorcium členů Evropského helpdesku pro otázky práv z duševního vlastnictví tudíž neodpovídá a ani nemůže být činěno odpovědným za jakékoliv využití tohoto obsahu.

Podpora poskytovaná Evropským helpdeskem pro otázky práv z duševního vlastnictví nemá povahu právní pomoci ani poradenských služeb.

PROHLÁŠENÍ K PŘEKLADU

Toto dílo bylo volně přeloženo a doplněno redakčními poznámkami Ing. Václavem Suchým, CSc. (Enterprise Europe Network Česká republika, e-mail: suchy@tc.cz), který je, jakožto European IPR Helpdesk Ambassador, partnerem Enterprise Europe Network. Text vychází z původních materiálů poskytnutých bezplatně Evropským helpdeskem pro otázky práv z duševního vlastnictví. Evropský Helpdesk pro otázky práv z duševního vlastnictví však nepřebírá odpovědnost za jakékoliv úpravy nebo případná zkrácení obsahu tohoto díla, ať již vznikla překladem či dodatečnými úpravami textu.

© European Union (2018)